UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

86 Tuetur suam definitionem Erasm[us], aliquot aphorismis rei summam p[ro]ponens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

Visual Library

ut neget, quicq̄ boni poſſe uelle hominē, & tamen relinqui ſtudiū, qđ tn̄ ſuū quoq; nō ſit. Iā cōpare-
mus eā reliquis duabus, Altera em̄ illa durior eſt, quæ ſentit lib. arb. nihil ualere niſi ad peccādum, Hæc uero eſt Auguſtini, ut multis alijs locis, tū ꝓ-
prie libello de ſpū & litera, capite (niſi fallor) quar to aut quinto, ubi illis ipſis uerbis utiť. Tertia illa duriſſima, eſt ipſius Viglephi & Lutheri, eē lib. ar-
inane nomē, oia q; q̄ fiūt, eē meræ neceſſitatis, Cū his duab⁹ cōflictať Diatribe, Hic dico, forte nō ſu mus ſatis Latini uľ Germani, ut rē ipſā nō potue rimus ediſſerere, Sed teſtor deū, aliđ nihil uolui di re, nec aliđ intelligi ꝑ uerba duarꝝ poſtremarꝝ opi nionū, q̄ id quod dicitur in prima opinione, Nec Auguſtinū alud uoluiſſe arbitror, nec aliter ex ip ſius uerbis intelligo, q̄ quod prima dicit opinio, ita ut tres opiniones a Diatribe recitatæ, apđ me nō ſint niſi una illa mea ſentētia. Poſtq̄ em̄ conceſ ſum ac ratū eſt, lib. arb. amiſſa libertate, cogi ī ſer-
uitute peccati, nec poſſe quicq̄ uelle boni, ego ex his uerbis nihil aliuđ poſſum cōcipere, q̄ lib. arb. eſſe inanē uoculā, cuius res amiſſa ſit, Amiſſam li-
bertatē mea grāmatica uocat nullā libertatē, tri-
buere aūt libertatis titulū ei, qđ nullā habet liber-
tatē, eſt tribuere inane uocabulū. Si hic erro, reuo cet q pt, Si ſunt hæc obſcura & ambigua, illuſtret & ſtabiliat q poteſt, Ego ſanitatē amiſſam, nō poſ ſum ſanitatē appellare, nec ſi ægroto eā tribuero, aliud tribuiſſe uideor, q̄ inane nomen.

86 Sed faceſſant mōſtra ủborꝝ, Quis em̄ fe-
rat iſtū abuſum loquēdi, ut hominē ſimul habere lib. arbitrium dicamus, & ſimul amiſſa liberta-

cogi in ſeruitute peccati ac nihil boni poſſe uelle, aſſeramus: pugnāt hæc cõmuni ſenſui, & tollunt prorſus uſum loquēdi, Diatribæ potius accuſan-da eſt, q̄ dormitāter ſua uerba effutit, & aliena nõ obſeruat, Nõ inquā cõſiderat, qd ſit & quantū ua-leat dicere, Homo amiſit libertatē, cogit̃ ſeruire peccato, nec poteſt quicq̄ uelle boni, Si em̄ uigila-ret & obſeruaret, plane uideret, unā eē triū opini-onū ſententiā, quas diuerſas & pugnātes facit. Nā q amiſit libertatē & cogit̃ ſeruire peccato, nec po-teſt uelle bonū, qd de illo rectius inferet̃, q̄ neceſſa-rio illū peccare uel malū uelle: Sic em̄ & Sophiſtę cõcluderent p ſuos ſyllogiſmos. Quare Diatribe infeliciter nimis conflictat̃ cõtra duas poſtremas, dū primā probat, q̄ eadē eſt cū illis, iter; more ſuo ſeſe dānādo & nr̄a pbādo in uno eodēq; articlo.

¶ Veniamus nūc ad locū eccleſiaſtici, & cū ipſo q̊q; cõparemus primā illā probabilē opinionem. Opinio dicit lib. arb. nõ poſſe uelle bonū, Locus aūt eccleſiaſtici adducit̃ ad probandū lib. arb. ali-qd eē & poſſe. Aliud igit̃ ſtatuit opinio p Eccleſi-aſticū cõfirmanda, & ad aliud allegat̃ Eccleſiaſti-cus cõfirmādū, tanq̄ ſi qs probatur⁹ ſit, Chriſtum eſſe Meſſiā, adducat locū, q probet Pilatū fuiſſe p̄-ſidē Syriæ, aut aliud quippiā, qd̄ dis diapaſon cõ-ueniat. Sic et hic probat̃ lib. arb. ut taceā, qd̄ ſupra exegi, nihil clare certoq; dici aut probari, qd ſit, qd poſſit lib. arb. Sed dignū eſt totū eū locū puidere, Primo dicit (De⁹ cõſtituit hoīem ab initio) hic de creatiõe hoīs loquit̃, nec adhuc quicq̄ uł de lib. ar. uel de p̄ceptis dicit. Sequit̃ (Et reliq̃t eū in manu cõſilij ſui) Quid hic: an hic libe. arb. aſtruit̃: At ne

hic q-

hic quidē ſit mētio de p̄ceptis, pro q̄bus lib. ar. ex-
igit̄, ne(quicq̄) de hac re legit̄ in creatiōe hoīs. Si
igit̄ aliq̄d p manū cōſilij intelligit̄, id potius intel-
ligit̄, q̄d Gene. j. & 2. hō cōſtitutus eſt dn̄s rer̄, ut
in illis libere dn̄aret̄, ut dicit Moſes, Faciamus ho-
minē, q p̄ſit piſcibus maris. Nec aliud ex iſtis uer
bis euinci p̄t, Ibi em̄ hō potuit in rebus ſuo arbi-
trio agere, ut ſibi ſubiectis, Deniq; hoc uocat hoīs
cōſiliū, uelut aliud a dei cōſilio. Poſt hæc uero, ubi
ſic cōſtitutū & relictū hominē in manu cōſilij ſui
dixerat, proſequit̄, Adiecit mādata & p̄cepta ſua
Ad q̄d adiecit? nēpe ad cōſiliū & arbitriū hoīs &
ultra illā cōſtitutionē dominij hūani ſup res alias
Quib⁹ p̄ceptis ademit hoī dn̄ium, una p̄te creatu
rar̄ (puta arboris ſciæ boni & mali) ac poti⁹ nō li
berū uoluit, Adiectis aūt p̄ceptis, tū uenit ad arbi
triū hoīs erga deū & ea q̄ dei ſunt, Si uolueris mā
data cōſeruare, conſeruabunt te, &c.

SVMMARIVM QVODDAM INDI-
ciū, eor̄, q̄ circa ſingulos nūeros in utroq; libello
agunt̄, relatū tn̄ fere ad Hyperaſpiſten Eraſ-
mi, cui potiſſimum adijcitur.

j Sūma libelli Lutheri oñdit̄, q̄d q̄ ī nullū adhuc
ſit uirulētius ſcriptū, & ī eo mltas man⁹ apparere.

2 Duar̄ rōnū q̄ ipedierāt ſpm̄ Lutheri, admo-
net decuiſſe ipm alterā imitari, de fructibus obi-
ter illius ſpiritus.

4 Fruſtra, dicit, timeri ſe ſolū, ab illo q ſit mltis
cōiuratis ſtipatus, tutiuſq; eē, manere cū ecclia.

5 Nō eē cōtēptorē ſcripturar̄ q om̄e ſolatiū ha
bet in ſcripturis, eo q̄ aliq̄d autoritatis tribuat ec
cleſiæ, cōcilijs, pontificibus.